

## วิวัฒนาการในการแข่งโพน

**“จะร้อยพันหมื่นหมื่นเสียงตะโกน ฤาจะสู้ เสียงแข่งโพนที่เมืองลู่”**

คือคำกล่าวที่สะท้อนถึงความยิ่งใหญ่และมีชื่อเสียงของประเพณีแข่งโพนของจังหวัดพัทลุงที่ได้รับการสืบทอดและวิวัฒนาการมาหลายทศวรรษ จนได้รับการกล่าวขานว่า “จะแลแข่งโพนให้หรอยและหนุกต้องแข่งโพนเมืองลู่” ถึงแม้การแข่งโพนจะมีอยู่ทั่วภาคใต้ แต่ก็ไม่มีที่ไหนจะยิ่งใหญ่ อลังการและสนุกสนานไปกว่าเมืองพัทลุง

กล่าวกันว่า “แข่งโพน” เป็นประเพณีอย่างหนึ่งของชาวปักษ์ใต้ที่เกิดขึ้นพร้อม ๆ กับประเพณีลากพระเพราะเป็นประเพณีที่เกี่ยวข้องต่อเนื่องกัน ก่อนที่มีการลากพระตั้งแต่ทำนุชบก การหุ้มโพน และเริ่มคุมโพน ก่อนที่ประกาศให้ชาวบ้านรู้ว่าทางวัดจะจัดให้มีการลากพระตามประเพณีที่เคยปฏิบัติสืบทอดกันมาทุกปีแต่เนื่องจากวัดส่วนมากจะตั้งอยู่ในละแวกเดียวกัน เสียงโพนที่ตีจากวัด บางครั้งชาวบ้านก็ไม่รู้ว่าตีมาจากวัดใด นี่จึงเป็นที่มาของการแข่งขันโพนจากวัดต่าง ๆ ว่า โพนของวัดใดที่เสียงดังกว่ากัน และเด็กวัดใดตีโพนได้นานกว่ากัน หรือใครตีโพนมีลูกเล่นน่าสนใจกว่ากัน

ระยะแรก แข่งขันตามกลางทุ่งนาบ้าง หัวคันนาบ้าง ลีแยกบ้าง หรือแข่งขันภายในวัดบ้างเป็นกลุ่มเล็กๆหรือรวมกัน ๓-๔ วัด นัดพบกันที่จุดใดจุดหนึ่ง โดยแข่งขันกันตอนหัวค่ำ มีกรรมการและกติกาก็แน่นอน ตีไปเรื่อย ๆ จนผู้ตีรู้ว่าตนเองสู้ไม่ได้ หรือหมดแรงไปก่อนถือเป็นกรรมการตัดสินการแข่งขัน โดยปริยายต่อมารูปแบบการตัดสินได้การพัฒนาขึ้นโดยให้มีกรรมการฟังเสียงที่จุดเดียว จากนั้นส่งสัญญาณมาจุดตัดสินเช่นผลการตัดสินโพนเสียงหุ้มเป็นฝ่ายชนะ กรรมการจะตีโพนสัญญาณ 2 ครั้งอย่างไรก็ตาม สำหรับผู้ชนะไม่มีรางวัลใดๆ โพนที่แพ้จะไปปรับปรุง(ตกแต่งโพน)แล้วมาแข่งขันกันใหม่ในคืนถัดไป จนคืนสุดท้ายก่อนวันออกพรรษาเป็นอันจบการแข่งขันในปีนั้น

ขณะผู้ใหญ่หรือนักตีโพนกำลังแต่งโพนอยู่นั้น เด็กจะเลียนแบบผู้ใหญ่โดยการแข่งขันกลองพรก (กลองกะลามะพร้าว) หุ้มด้วยหนังลูกวัวหรือหนังค่าง หรือถ้าไม่มีหนังก็ใช้ผ้าหนา ๆ หุ้มทาด้วยดินเหนียวชุบน้ำกลองให้เปียกก็ใช้แทนกันได้ เด็กเหล่านี้ซึ่งได้ตามดูผู้ใหญ่แข่งโพน ก็จะแข่งขันเลียนแบบผู้ใหญ่ทุกประการ ก็เท่ากับสืบทอดประเพณีการแข่งขันโพนไปตามธรรมชาติ

จนกระทั่งปี พ.ศ. ๒๕๒๔ ศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนจังหวัดพัทลุงได้ดำริให้มีการแข่งขันโพนกันเป็นรูปแบบทางการ มีกฎ กติกาการแข่งขันระดับจังหวัดขึ้นเป็นครั้งแรกในปี พ.ศ. 2524 หลังจากนั้น การแข่งขันโพนก็จัดต่อเนื่องมาจวบจนถึงปัจจุบัน

### บันทึกประวัติศาสตร์:แข่งโพนเมืองลุง

พ.ศ. ๒๕๒๔ การแข่งโพนระดับจังหวัดครั้งแรก ณ บริเวณสี่แยกเอเชีย มีโพนจำนวน ๔๓ ใบเข้าร่วมแข่งขัน พ.ศ. ๒๕๒๕ เทศบาลเมืองสงขลาได้เห็นความยิ่งใหญ่สนุกสนานของการแข่งโพนที่พัทลุง จึงขอเชิญไปร่วมแข่งขันที่ หาดสมิหราจังหวัดสงขลา ผลปรากฏว่าโพนฟ้า ตำบลอินทราวาส คือโพนที่ดังที่สุด โพนสวยงามคือ โพนอิสมบูรณ์ วัดทุ่งลาน พัทลุง ลีลาตี โพนชนะเลิศ คือนายบุญธรรม อักษรพอม พัทลุง ส่วนโพนที่ใหญ่ที่สุดคือ โพนวัดเนินไศล สงขลา

พ.ศ. ๒๕๒๖ เทศบาลเมืองพัทลุง ร่วมกับศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนจังหวัดพัทลุง จัดการแข่งขัน ณ บริเวณสี่แยกเอเชีย ปรากฏว่าโพนฟ้าตำบลได้ครองความชนะเลิศอีกสมัย

พ.ศ. ๒๕๒๗ ชลประทานจังหวัดพัทลุงเป็นผู้จัดการแข่งขัน จัด ณ บริเวณสี่แยกเอเชีย โพนชนะเลิศคือโพนฟ้าสะพาน วัดแหลมโดนด

พ.ศ. ๒๕๒๘ เทศบาลเมืองพัทลุงและศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนจังหวัดพัทลุงเป็นผู้จัดการแข่งขัน ณ บริเวณสี่แยกเอเชีย โพนชนะเลิศคือโพนจากวัดวิหารเบิก

พ.ศ. ๒๕๒๙ เป็นปีแรกที่จัดอย่างยิ่งใหญ่มี 5 องค์กรที่ร่วมจัดงานคือ เทศบาลเมืองพัทลุง ศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนจังหวัดพัทลุง ศูนย์วัฒนธรรมจังหวัดพัทลุง ชมรมธุรกิจการท่องเที่ยวจังหวัดพัทลุงและ จังหวัดพัทลุง เปลี่ยนจากสี่แยกเอเชียเป็นสนามหน้าศาลากลางจังหวัดพัทลุง และที่สำคัญเป็นปีแรกที่ได้เชิญโพนจาก ๑๔ จังหวัดภาคใต้ ร่วมแข่งขัน มีโพนจำนวน ๑๑๒ ใบ

พ.ศ. ๒๕๓๐ เทศบาลเมืองพัทลุงและศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนจังหวัดพัทลุงจัดการแข่งขันที่สนามหน้าศาลากลางจังหวัดพัทลุงและเป็นปีแรกที่ได้รับการสนับสนุนจากการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย (ททท.) โดยได้รับการเผยแพร่ ในปฏิทินการท่องเที่ยวภายในประเทศ

พ.ศ. ๒๕๓๕ ย้ายสนามแข่งขันจากสนามหน้าศาลากลางจังหวัดพัทลุงไปเป็นเกาะลอยหาดแสนสุข ลำปำ ตามดำริของนายสมพงษ์ ศรียะพันธ์ ผู้ว่าราชการจังหวัดพัทลุง

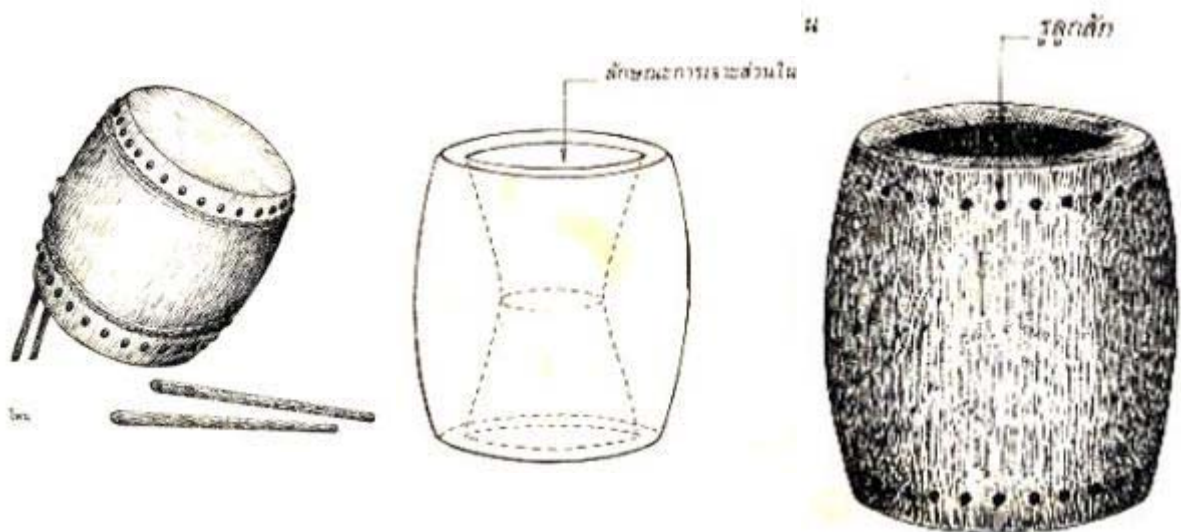
พ.ศ.๒๕๔๓ – ปัจจุบัน นับเป็นพระมหากษัตริย์คุณเป็นล้นพ้นแก่พสกนิกรชาวพัทลุงที่สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯสยามบรมราชกุมารี ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ พระราชทานถ้วยรางวัลเพื่อมอบแก่ผู้ชนะเลิศการแข่งขันโปงในงานประเพณีแข่ง โพน-ลากพระจังหวัดพัทลุงชนะเลิศ ให้กับผู้แข่งขัน โพน ทั้ง 3 ขนาด(เล็ก/กลาง/ใหญ่)

และในปี พ.ศ. ๒๕๔๘ ได้รับมหากษัตริย์คุณจากสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี พระราชทานถ้วยรางวัลชนะเลิศ ให้กับผู้แข่งขัน โพน เยาวชน (ผู้ที่มีอายุต่ำกว่า 15 ปี) เป็นปีแรก เป็นที่ปลาบปลื้มแก่พสกนิกรชาวพัทลุงเป็นอย่างยิ่ง

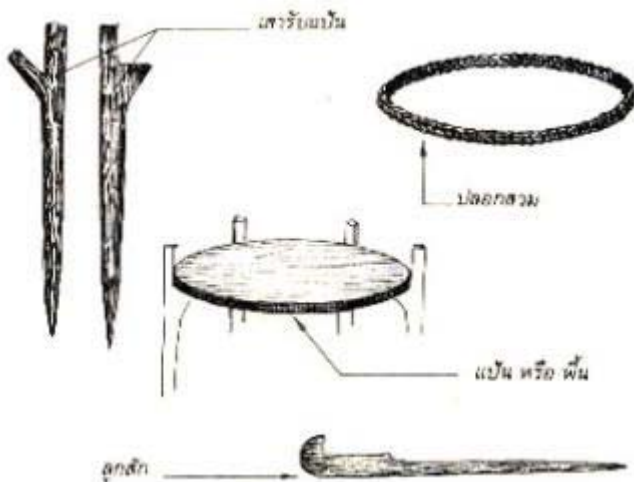
เป็นที่กล่าวกันทั่วไปว่า แม้โพนจะมีใช้กันทั่วไป ทุกวัดในภาคใต้ แต่การแข่งขันที่จังหวัดพัทลุง เพียงแห่งเดียวที่มีความสนุกสนาน เร้าใจกับกองเชียร์แต่ละฝ่าย เป็นมรดกทาง วัฒนธรรมที่มากด้วยภูมิปัญญาท้องถิ่นอันทรงคุณค่าจากบรรพบุรุษ จากมรดกถึงลูกหลาน เพื่ออนุรักษ์และส่งเสริมให้เป็นศิลปวัฒนธรรมประเพณีอันล้ำค่าของชาวไทยในภาคใต้ต่อไป

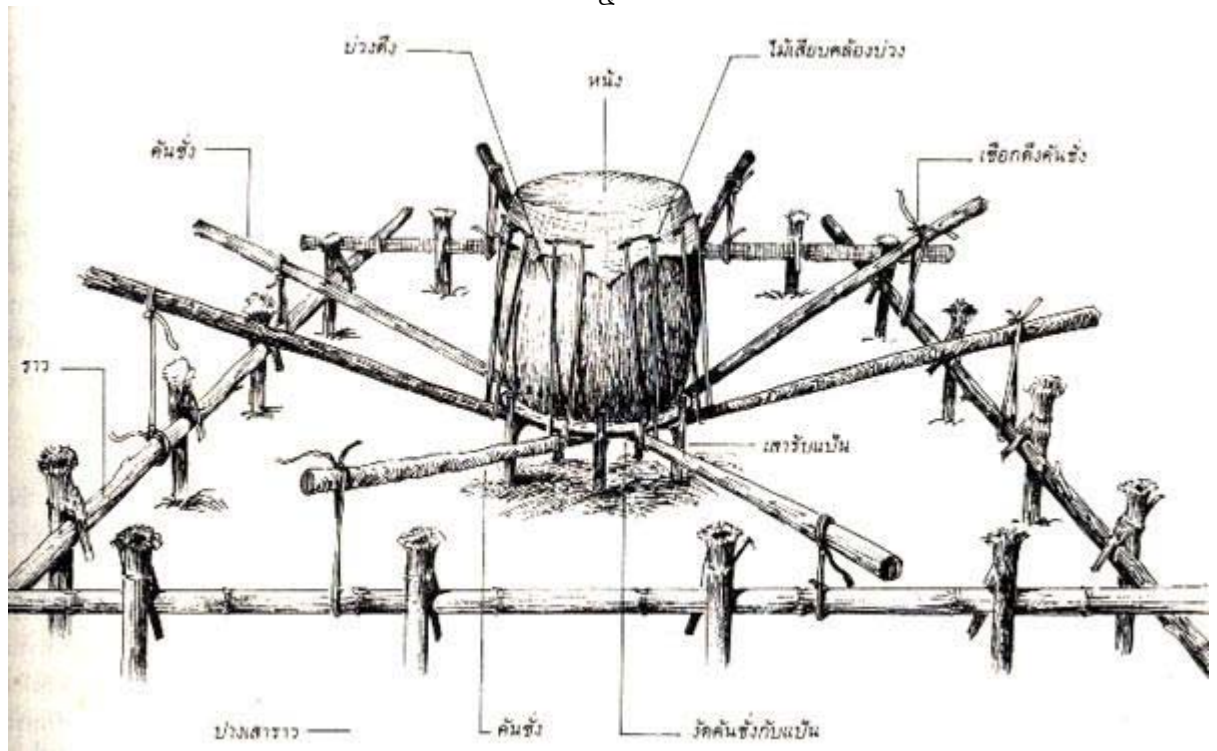
### การทำโพน

การทำโพนเป็นการนำเอาไม้ทั้งต้นมาขูดเจาะให้มีลักษณะกลมกลวงเป็นอกไก่ โดยใช้ไม้เนื้ออ่อนที่นิยมกันมากมีไม้ขนุนป่า ไม้ตาลโตนด หรือไม้จำปาปึก ซึ่งเป็นไม้พื้นเมืองที่เชื่อว่าทำให้โพนมีเสียงดังดี



เครื่องมือที่ใช้ในการขุดหน่วยโพน มีขวาน สิว ปั้ง ขวานตาก สิ่งกระทงและไม้แบบที่ตัดแต่งเป็นรูปโค้งตามความเหมาะสมกับขนาดของโพน โดยมีสัดส่วนความกว้างของหน้าโพนจะยาวเท่ากับความยาวของหน่วยโพนตั้งแต่ช่วงระหว่างลูกสักของหน้าโพนทั้งสองหน้า เมื่อขุดเจาะไม้เป็นหน่วยโพนกลวงมีขอบชันและออกโค้งตามต้องการ ซึ่งเชื่อว่าน่าจะพอดีกับเสียงที่ช่างมีประสบการณ์โดยไม่มีสัดส่วนสำเร็จรูป เมื่อขุดเจาะเสร็จแล้วนำหน่วยโพนนั้นมาวางบนหมอนรองโพน ซึ่งมีพื้นที่กว้างกว่าหน้าโพน อาจจะเป็นแผ่นไม้หรือตีไม้เป็นกากบาท วางอยู่ในตำแหน่งตรงกลางของลานแม่ไฟ ซึ่งเป็นแผงหรือผังไม้สี่เหลี่ยมจัตุรัสที่เป็นตัวใช้ยึดกันเบ็ดในการดึงรังการึงหนัง หนังสัตว์ที่นิยมนำมาหุ้มโพนนั้น นิยมใช้หนังควายแก่ เพราะมีความเหนียว ทนทานและหนา และจะต้องเป็นหนังสดไม่นำหนังที่ฆ่าแล้วมาหุ้มหน้าโพนด้วยการแทงไม้กลัดกับชายหนังเพื่อเกี่ยวหูของแซ่เกลือ นำมาจึงแขงตากให้แห้งแล้วนำมาฆ่า โดยนำมาแช่น้ำที่ผสมกับหยวกกล้วย ลูกมะเฟืองเหล็ยม ตะไคร้ แซ่หมักไว้หนึ่งคืน แล้วนำมาฆ่าโดยการตีด้วยฆ้อนไม้ที่ทำด้วยไม้กระถินธรงค์ด้ามหวาย ตีจนหนังยึดตัวเต็มที่แล้วนำไปหุ้มโพน การตีฆ่าหนังจะต้องตีกัน ไปเรื่อย ๆ จนตึงและดั่งตีพร้อมกับชโลมหนังด้วยเนื้อมะพร้าวกะทิ เพื่อให้ น้ำกะทิ กัดหนังและทำให้หนังมีเนื้อเป็นมันใส เสียงดีพร้อมกับกัดให้ขนและผิวสีหนังลอกออกจนเป็นสีขาวสวยตามต้องการ ขณะตีหนังจะต้องชโลมหนังกับมะพร้าวกะทิทิ้งไว้เป็นแรมคืน จนกว่าจะได้หน้าโพนที่เสียงดี





ก่อนที่จะหุ้มหน้าโพนจะต้องเจาะรูลูกสั๊กให้ห่างจากขอบชั้นลงมา ให้ได้ขนาดความยาวระหว่างแนวลูกสั๊กทั้งสองหน้าโพน ได้ความยาวเท่ากับเส้นผ่าศูนย์กลางหน้าโพนให้เสร็จเรียบร้อยก่อนนำหนังมาหุ้มหน้าโพน แล้วจึงใช้ไม้กลัดที่เหลาจากไม้ไผ่ให้แหลมมาแทงชายหนัง เพื่อใช้เป็นที่ยึดจับหูของให้รอบผืนหนัง เกี่ยวหูของด้วยเชือกที่มีความแข็งแรงรอบหน่วยโพนแล้วใช้ไม้คันทิ้งที่มีความยาว และมีความแข็งแรงทนทานในการรับน้ำหนักแรงดึงสอดใส่ในหูของ ปลายไม้คันทิ้งด้านหนึ่งเลยเข้าไปสอดขัดกับหมอนรองโพน ส่วนปลายไม้คันทิ้งเบ็ดอีกด้านหนึ่งใช้เชือกผูกติดไว้กับ ไม้ลานแม่ไฟ แล้วตีหนังให้ยึดติดสลักกับคันทิ้งเบ็ดลงมาเรื่อง ๆ จนหนังตึงได้ขนาดเสียงที่ดังไพเราะพอดี



เมื่อหนังตึงเสียงดีแล้ว นำไม้ลูกตักซึ่งเหลาเป็นเดือยแหลม หัวมนด้วยไม้เนื้อแข็ง ตอกยึดหนังกับหน่วยโพนตามรูที่เจาะไว้แล้วจนรอบ แล้วจึงใช้หวายมาขัดเป็นปลอกลายทางเลนรัดหนังกับหน่วยโพนได้แนวลูกตักอีกที เป็นการเสร็จสิ้นการหุ้มหนังโพนหนึ่งหน้า อีกหน้าโพนก็มีขั้นตอนการหุ้มหนังเช่นเดียวกันจนได้โพนที่หุ้มหนังเสร็จทั้งสองหน้า นำโพนลงจากหมอนรองโพนใส่ขาไม้ยึดโพนให้ตั้งได้มั่นคงแข็งแรง นำมาวางไว้ในลานวัดเพื่อให้ชาวบ้านได้มาประลองเสียง และช่วยกันตีเพื่อให้หนังหน้าโพนได้ตึงและมีเสียงดังดี จนกว่าจะถึงวันลากพระ จึงนำโพนขึ้นไปไว้บนเรือพระเพื่อใช้ตีในการชักลากเรือพระ ในวันออกพรรษาตามประเพณีของท้องถิ่นชาวเมืองพัทลุง ที่สืบทอดต่อเนื่องกันมาจนกลายเป็นเอกลักษณ์ ที่มีทั้งการชักลากเรือพระ การแข่งโพน และการซัดต้มเป็นกิจกรรมที่เกี่ยวข้องต่อกัน ในเทศกาลออกพรรษาของจังหวัดพัทลุง

## ย้อนตำนานโพน ๕ ลูก คุ้มบ้าน คุ้มเมืองสูง

“งานประเพณีแข่งโพน – ลากพระ จังหวัดพัทลุง” นับเป็นกิจกรรมที่ได้รับการยอมรับและชื่นชมว่ายิ่งใหญ่ตระการตาและสมศักดิ์ศรีคุ้มเมืองพัทลุงมาช้านานทว่าที่ผ่านมา การตีโพนจำกัดวงเฉพาะประจำตามวัดอารามเพื่อตีบอกเวลา ใช้ตีระโคมเรือพระในเทศกาลออกพรรษา หรือแม้แต่เป็นกีฬาในการแข่งโพน – ลากพระ มิได้เป็นการตีเป็นการทั่วไป ด้วยเหตุผลดังกล่าวเทศบาลเมืองพัทลุง โดยนายโกสินทร์ ไพศาลศิลป์ นายกเทศมนตรีเมืองพัทลุง มีจุดหมายจะสืบสานเจตนารมณ์ของบรรพบุรุษชาวพัทลุงเพื่อเป็นที่รู้จักกันแพร่หลายยิ่งขึ้นเมื่อปลายเดือนเมษายน พ.ศ. ๒๕๔๘ เทศบาลเมืองพัทลุง จึงได้จัดพิธีห่มโพนมงคล ๕ ใบ เพื่อเป็นมรดกของท้องถิ่น และเพื่อให้ประชาชนพัทลุงและผู้มาเยี่ยมเยือนจังหวัดพัทลุงได้มีโอกาสตีเพื่อเป็นสิริมงคลกับตนเองและครอบครัว

โพนทั้ง ๕ ใบที่นำมาห่มในครั้งนี้ มีความโดดเด่นในหลาย ๆ ด้าน อาทิ

๑. มีอายุไม่ต่ำกว่า ๕๐ ปี
๒. มีตำนานที่สามารถบอกเล่าเรื่องราวให้อุณฺชนรุ่นหลังได้
๓. ปรากฏผลงานเป็นที่รู้จักกันทั่วไป และ
๔. โพนแต่ละใบมีคตินิยมที่เป็นสิริมงคลกับผู้ตี

ทั้งนี้ ตำนานของโพน ๕ ใบ ปรากฏดังนี้

๑. โพนฟ้าลั่น โพนแห่งวัดอินทราวาส (ท่ามิหรำ) ต.คูหาสวรรค์ อ.เมือง สร้างขึ้นโดยพระครูตาแก้วและพระปลัดประคอง ทุมปาโล เมื่อ พ.ศ. ๒๔๕๗ เป็นโพนขนาดใหญ่ สูง ๗๖ ซม. เส้นผ่านศูนย์กลาง ๕๑ ซม. ทำด้วยไม้ขนุนทอง ลูกสักมี ๕๘ อัน ขนาด ๓ หุนครึ่ง มีนายแปลก ขุนชำนาญ เป็นผู้ตี ผลงานที่สร้างชื่อให้กับโพนฟ้าลั่นก็คือ เป็นโพนแชมป์ในงานประเพณีแข่งโพน – ลากพระ ติดต่อกันตั้งตีปี พ.ศ. ๒๕๓๖ – ๒๕๔๐ เป็นที่รู้จักของนักเลงตีโพน ทุกเพศทุกวัย รูปร่างสวยงาม เสียงดังและมีเสน่ห์

๒. โพนโครงฟูก เป็นโพนแห่งวัดควนปรัง อ.เมือง จ.พัทลุง สร้างขึ้น โดยพระอาจารย์ คงเจ้าอาวาส ประมาณ พ.ศ. ๒๔๑๘ เป็นโพนขนาดกลาง สูง ๕๓ ซม. เส้นผ่านศูนย์กลาง ๔๑ ซม. ทำด้วยไม้ขนุนทอง มีลูกสัก ๑๐๔ อัน ขนาดหุนครึ่ง สมัยรุ่งเรืองสุดขีดนั้น นายเตี้ยม มาเอียด และนายนะ อินทนู เป็นผู้ตีโพนโครงฟูก ใช้ตีบอกเวลา เช้า – เที่ยง – เย็น และกรณีสำคัญ ๆ หรือยามในยามฉุกเฉิน เสียงจะดังไปทั่วเขตเทศบาลฯและใกล้เคียง เพราะเวลาตีอยู่บนเนินความสูงมีความขลัง บนบานตามความเชื่อ มักสัมฤทธิ์ผลให้โทษกับบุคคลที่มาลูบโพน ก่อนการ

แข่งขันบางครั้งสามารถลิ่งไปมาได้ทั้งที่ไม่มี ใครจับขยับต่ออย่างใด เอ่ยชื่อว่าใครงทุกไม่มี ใครไม่รู้จัก บางคนอาจไม่เคยเห็น แต่ชื่อเสียงโด่งดังหาโพนวัดใดเสมอเหมือนมิได้

๓. **โพนไอ้เคียน** โพนแห่งวัดควนปริง ต.พนมวัง อ.ควนขนุน จ.พัทลุง สร้างขึ้นโดย หลวงพ่อยิ้ม สยติโธ เมื่อ พ.ศ. ๒๔๕๐ เป็นโพนขนาดกลาง สูง ๖๐ ซม. เส้นผ่าศูนย์กลาง ๔๓ ซม. ทำด้วยไม้ตะเคียนทอง มีลูกสัก ๕๔ อัน ขนาด ๓ หุน ตามตำนานไม่ปรากฏชื่ว่า ใครเป็นผู้ตี จนเมื่อปี พ.ศ. ๒๕๔๓ นายประชีพ นวลมะโน คือผู้ตี ปัจจุบันอยู่ในความ รับผิดชอบของนายเจิม เพชรรักษ์ โพนไอ้เคียน มีจุดเด่นที่เสียงกังวานซึ่งหนักแน่นและมีความ ขลังด้วยคาถาอาคม เคยสร้างชื่อเสียงด้วยการเป็นแชมป์ที่สนามกีฬากลางและแชมป์ระดับ อำเภอ ตำบลทุกครั้งี่เข้าแข่งขัน อันดับหนึ่งในสาม ต้องมีชื่อโพนไอ้เคียนปรากฏอยู่เสมอ

๔. **โพนสุธาถัน** โพนแห่งจังหวัดสงขลา มาปรากฏว่าเป็นโพนของวัดใด แต่มีคน แลกเปลี่ยนกับโพนของตาฟ่าง จุลพูน ช่างโพนมีร่องรอยระบุปีที่สร้าง คือ พ.ศ. ๒๔๗๑ เป็น โพนขนาดใหญ่ สูง ๘๐ ซม. เส้นผ่าศูนย์กลาง ๖๑ ซม. ทำจากไม้ตะเคียน มีลูกสัก ๑๐๐ อัน ขนาด ๓ หุน ปัจจุบันอยู่ในความรับผิดชอบของนายฟ่าง จุลพูน โพนสุธาถัน เป็นโพนที่มีเสียง ยืด ทุ้ม มีจุดเด่นที่รูปทรงสวยงาม สมส่วน เคยเป็นแชมป์ไทยสยามกฐร และรองแชมป์ด้วย พระราชทาน

๕. **โพนไอ้เคียนทอง** ทำมาจากไม้ท่อนเดียวกับโพนไอ้เคียน แห่งวัดควนปริง สร้างเมื่อปี พ.ศ. ๒๔๕๓ เป็นโพนขนาดกลาง ทำจากไม้ตะเคียน สูง ๕๗ ซม. เส้นผ่าศูนย์กลาง ๔๕ ซม. มี ลูกสัก ๑๐๒ อัน ขนาด ๓ หุน ปัจจุบันอยู่ในความรับผิดชอบของนายอ้วน นิ่มคำ โพนไอ้เคียน ทอง มีความพิเศษตรงที่เมื่อถึงฤดูกาลแข่งขันในช่วงเทศกาลออกพรรษา มักจะดังขึ้นเอง เหมือนกับจะบอกว่า โพนในสังกัดจะต้องติดอันดับต้น ๆ หรือเป็นแชมป์ทุกคราวไป และเคย เป็นรองแชมป์ระดับจังหวัด ๒ ปีซ้อน

๖. **โพนไอ้ยอม** โพนแห่งวัดไทรห้อย ต.ท่ามิหรำ อ.เมือง สร้างเมื่อ พ.ศ. ๒๔๓๒ เป็น โพนขนาดใหญ่ ทำด้วยไม้พะยอม สูง ๔๘ ซม. เส้นผ่าศูนย์กลาง ๔๒ ซม. มีลูกสัก ๘๐ อัน ขนาด ๓ หุนครึ่ง ส่วนผู้ตี ไม่ทราบแน่ชัด โพนไอ้ยอมเป็นโพนคู่แข่งของโพนใครงทุก ผลัดกัน แพ้ชนะพอ ๆ กัน หากเป็นโพนรุ่นเดียวกันยากที่จะเอาชนะได้ ด้วยอายุเกิน ๑๐๐ ปี จึงทำให้เป็นที่รู้จักโดยทั่วไป นอกจากนั้น ความพิเศษของโพนไอ้ยอมคือ ในอดีตเมื่อมีการสร้างถนน ทว่า ถนนที่สร้างนั้น ไปได้ตัดพื้นที่ซึ่งเจ้าของไม่อนุญาต เกิดกรณีพิพาทขึ้น เพียงแต่ได้ยินเสียงโพนไอ้ ยอมเท่านั้น ข้อพิพาทนั้นเป็นอันยุติ



๗. โพนฟ้าเมืองลุง มีการแลกเปลี่ยน โพนกันหลายทอด ท้ายสุดอยู่ในความรับผิดชอบของนายฉกรรจ์ สารานุกรักษ์ ที่เป็นผู้ตีด้วย สร้างเมื่อ พ.ศ. ๒๔๘๖ เป็นโพนขนาดใหญ่ ทำด้วยไม้ตะเคียนทอง สูง ๘๒ ซม. เส้นผ่าศูนย์กลาง ๕๕ ซม. มีลูกสัก ๗๖ อัน ขนาด ๔ หุน โพนฟ้าเมืองลุง เคยคว้าแชมป์โพนถ้วยพระราชทานสมเด็จพระเทพฯ เมื่อ พ.ศ. ๒๕๔๓ ก่อนจะเป็นแชมป์โพนถ้วยพระราชทานฯ นั้น เคยเป็นแชมป์ระดับตำบล หมู่บ้านมาทุกปี หลังจากທີ່ประสบความสำเร็จสูงสุด จึงไม่ไปแข่งขันสนามใดอีกเลยจวบจนปัจจุบัน

๘. โพนอีโด โพนแห่งวัดท่าสำเภาใต้ อ.เมือง สร้างเมื่อ พ.ศ. ๒๔๓๐ แต่ไม่ปรากฏข้อมูลว่าใครเป็นคนสร้าง เป็นโพนรุ่นเล็ก ทำจากไม้ประดู่สูง ๕๗ ซม. เส้นผ่าศูนย์กลาง ๓๕ ซม. มีลูกสัก ๗๘ อัน ขนาด ๔ หุน โพนอีโด เป็นโพนบอกเวลา เช้า-เที่ยง-เย็น เหตุฉุกเฉิน มีอายุมากเสียงดัง ก้องกังวาน ยามแข่งขัน ไม่เป็นสองรองใครเรื่องเสียง แม้อาจจะไม่ได้แชมป์สนามใหญ่หรือสนามกลาง กระนั้นก็ตีรองแชมป์ทุกปี ส่วนสนามภูธร ระดับตำบล-หมู่บ้าน ยากที่คู่แข่งจะผ่านไปได้

๙. โพนก้องสุธา โพนแห่งวัดควนป็นธาราม (ป็นแต) ต.ป็นแต อ.ควนขนุน เป็นโพนขนาดใหญ่ สร้างเมื่อ พ.ศ. ๒๔๗๐ อายุ ๗๘ ปี ทำด้วยไม้ตะเคียนทอง สูง ๗๑ ซม. เส้นผ่าศูนย์กลาง ๕๔ ซม. มีลูกสัก ๑๑๔ อัน ขนาด ๓ หุนครึ่งเพราะเป็นโพนขนาดใหญ่ เสียงทุ้มดังกังวาน มีน้ำหนักมาก เคลื่อนย้ายลำบาก แต่แข่งครั้งใด ๆ ก็ไม่มีโพนลูกใดเอาชนะโพนก้องสุธาได้ จนกระทั่งไม่มีคู่แข่งจึงเก็บไว้ ต่อมาพระครูสงวน ฉันทะโก ทุ้มและตกแต่งใหม่ที่เคยหนัก เคลื่อนย้ายลำบาก ก็เบาขึ้นกว่าเดิม แข่งขันโพนรอบคัดเลือกจนเข้ารอบชิงชนะเลิศ ปี ๒๕๔๗ ที่ผ่านมา สามารถเป็นรองแชมป์โพนใหญ่และนี่คือตำนาน โพน ๕ ลูก ที่เปรียบเสมือนตัวแทน โพนทั้งหมดของจังหวัดพัทลุงซึ่งได้กลายเป็นสัญลักษณ์และความภาคภูมิใจของคนพัทลุง

#### โพนมงคล ๕ ลูก

- |                                      |   |
|--------------------------------------|---|
| ๑. ก้องฟ้า (ชื่อเดิม – ฟ้าลั่น)      | ๖. ศรีมงคล (ชื่อเดิม – ใ้ย่อม)          |
| ๒. พสุธาลั่น (ชื่อเดิม – โครงพุก)    | ๗. พันภัยพาล (ชื่อเดิม – ฟ้าเมืองลุง)   |
| ๓. ขวัญเมือง (ชื่อเดิม – ใ้ยเคียน)   | ๘. ตำราญฤกษ์ (ชื่อเดิม – อีโด)          |
| ๔. เรืองฤทธิ์ (ชื่อเดิม – สุธาลั่น)  | ๙. เกริกเกรียงไกร (ชื่อเดิม – ก้องสุธา) |
| ๕. พิชิตไพร (ชื่อเดิม – ใ้ยเคียนทอง) |   |